

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto V.

V Ljubljani, dne 9. maja 1929

19. številka

Zveza kulturnih društev in njena naloga.

V nedeljo, 5. maja je sklicala Zveza kulturnih društev svoj prvi prosvetni dan. Preko 150 zastopnikov se je odzvalo vabilu in se udeležilo posvetovanj, ki so imela namen ugotoviti, kako bi se najuspešneje širilo med našim narodom duševno izobrazbo. Zastopniki so prihitali iz vseh večjih krajev Slovenije. Zborovanje je otvoril predsednik Zveze dr. Jug, ki je predlagal kralju nasledno udanostno brzojavko: Na prosvetnem dnevu ZKD v Ljubljani zbrani odposlanci najudaneje pozdravljajo Vaše Veličanstvo z zagotovilom, da bomo z našim prosvetnim delom prispevali z vsemi silami k napredku našega naroda in države. Predsednik je nato pozdravil prosvetnega šefa dr. Lončarja in ga prosil za naklonjenost.

Pozdrav dr. Žerjava.

Dr. Žerjav, duševni oče ZKD, se žal ni mogel osebno udeležiti zborovanja in zaradi tega je sporočil pismeno svoje zadovoljstvo nad važnim delom ZKD in veselje nad napredkom, zagotavljajoč, da bo ostal zvest važnemu delu, dokler bo mogel gibati. Želi, da bi slične centrale kakor je v Ljubljani ustanovili po vsej državi.

Pomen prosvetnega dneva.

To je pojasnil predsednik ZKD profesor dr. Jug, poudarjajoč, da pridemo do pravega spoznanja države in do ljubezni do države kakor tudi do spoznanja svojih dolžnosti na-

pram državi, le z izobrazbo naroda. Le v okviru močne države je mogoče misliti na krepak vsestranski razmah človeških sil, le močna država nam nudi oni mir, katerega potrebujemo v vseh poklicih, v vsakem položaju, le trdna in krepka domovina nam bo prinesla srečo, blagostanje in zadovoljstvo. To je začetek in konec strem-

ljenj, ciljev in smotrov, to je namen ZKD. — Zveza kulturnih društev hoče baš ta dan pokazati svoj namen in pot, po kateri hoče hoditi, kakor tudi pregledati vse dosedanje delo.

Za dr. Jugom je poročal tajnik dr. Bajič o razporedu dela in o nalogah ZKD. Govornik je omenjal pomen predavanj in gledaliških predstav, ki se vrše pod okriljem ZKD.

O delokrogu, ki naj vlada med Sokolsko zvezo in centralo ZKD je bilo sklenjeno med obema organizacijama, da se Sokolska Zveza omeji na posebno, sokolsko delo, ZKD pa prevzame vse drugo. Drugi tajnik, Prešeren je poročal, da je v ZKD učlanjenih že 327 društev s 66.691 člani in da društvo razpolaga s 87 odri in 1500 igralci. V l. 1927.-28. so društva priredila 640 gledaliških predstav. ZKD snuje tudi pevske zборе. Med najvažnejše posle ZKD pa spadajo gotovo predavanja spremljana od poučnih filmov.

Kako je s slovensko knjigo?

O te mizredno važnem vprašanju je razpravljaval profesor dr. Josip Breznik, omenil je, da zanimanje za dobre knjige povsod nazaduje,

Dr. Gregor Žerjav

da se zaradi tega pritožujejo tudi drugi, veliki narodi. Pri nas se proda kaj malo knjig. Povod temu je tudi to, ker so naši slovenski bratje Primorci od nas popolnoma odrezani. Govornik je navedel še mnogo drugih važnih vzrokov, zaradi katerih trpi naš književni trg. Malo zanimanja za nove knjige kažejo žal celo razne knjižnice. S prof. Breznikovim govorom so bile končane dopoldanske najvažnejše razprave. Popoldne so bili še razni razgovori, nasveti in sklepi.

Kakor vidimo vrši ZKD izredno važno nalogo in zasluzi, da jo podpiramo, kjerkoli moremo. Našo dolžnost bomo storili na ta način, da pristopimo vsi napredni Slovenci v njena društva in da pridobimo za to tudi naše prijatelje. Izobrazba je steber naroda! Le kulturni, naobraženi narodi imajo bodočnost, oni imajo odporno silo napram drugim narodom, ki gledajo in poskušajo, da jih izpodrinejo. Kulturni, naobraženi narodi pa so tudi zavedni in ponosni in niso hlapci tujcev. Kakor je omenil dr. Breznik, pripomore k izobrazbi mnogo dobra knjiga, za katero pa je pri nas žal premalo zanimanja, na drugi strani pa pomanjkanje denarja. Glede drugega

Predsednik ravnatelj Anton Jug

bi se dalo precej izboljšati, ako bi se moglo našim ljudem dopovedati, da najboljša knjiga manj stane kakor dva litra vina. Za koristno knjigo se jim zdi 30—40 Din ogromen denar, za škodljivo pijačo pa ni škoda ne denarja, ne zdravja in tudi na druge zle posledice ne pomislijo. Žal, da med našim narodom, posebno na deželi najdemo ljudi, ki se celo sramujejo vzeti v roke lepo knjigo.

Kakor je dobra knjiga koristna, tako je slabo čtivo škodljivo, posebno na deželi najdemo ljudi, ki se celo sramujejo vzeti v roke lepo knjigo.

Kakor je dobra knjiga koristna, tako je slabo čtivo škodljivo, posebno tisto, ki žal naši ljudje tako radi po njem posegajo. K nam tako knjige uvažajo neka židovska podjetja iz Zagreba, ki jim je malo mar, čemu služijo knjige, pač pa jim je glavno velik in masten dobiček.

Dr. Josip Breznik

Novi planinski dom v Kamniški Bistrici, ki je sedaj že odprt.

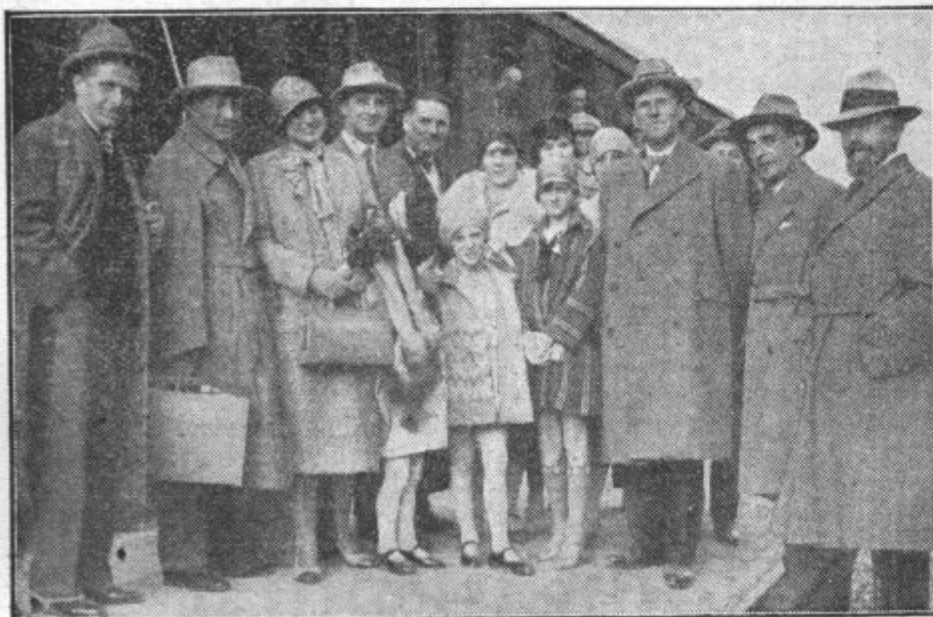
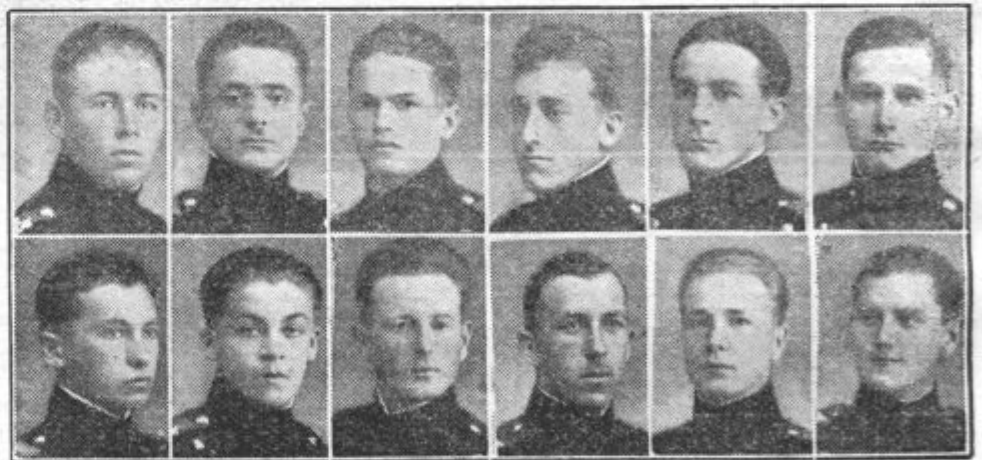
Ob desetletnici naše države se spominjamo treh mladeničev, ki so s čisto, nesebično ljubeznijo hrepeli po svobodi domovine. V Celju so se sestali in skupaj hrepeli. Usoda pa jim je bila kruta. Preden je zasvetil dan svobode je padel kot avstrijski vojak Arko Videmšek (na levi zgoraj) Ni mu bilo dano, da bi dočakal najlepše zarje, o kateri je toliko sanjal — zarje vstajenja Jugoslavije, za katero je žrtvoval končno celo življenje. V boju za svobodo na koroški fronti pa je smrtna krogla nasprotnikov

zadela Franja Malgaja (na desni zgoraj) in Srečka Pumerja (na desni v sredini). V sredini zgoraj Malgajev spomenik nad Guštanjem, ki naj še dolgo priča o junaških žrtvah za svobodo domovine. Spodaj: 12 novih ekonomskih oficirjev, ki so vsi doma iz Slovenije

Na Vrhniki je umrl te dni lekarnar Jakob Hočevar. Pokojnik, ki je dosegel lepo starost 75 let je bil rojen v Zg. Brniku na Gorenjskem. Blagemu pokojniku bodi lahka domača zemlja

Na levi: Sprejem praških igralcev-umetnikov na ljubljanskem kolodvoru. Umetniki iz zlate slovaske Prage so igrali v ljubljanskem narodnem gledališču in so želi za svojo odlično igro burne pohvale gledalcev, ki jih je bilo polno gledališče. Češki gostje so gotovo odšli iz Ljubljane z najboljšimi utiski

Na desni: Ivan Erhartič, odvetnik v Celju, sedemdesetletnik

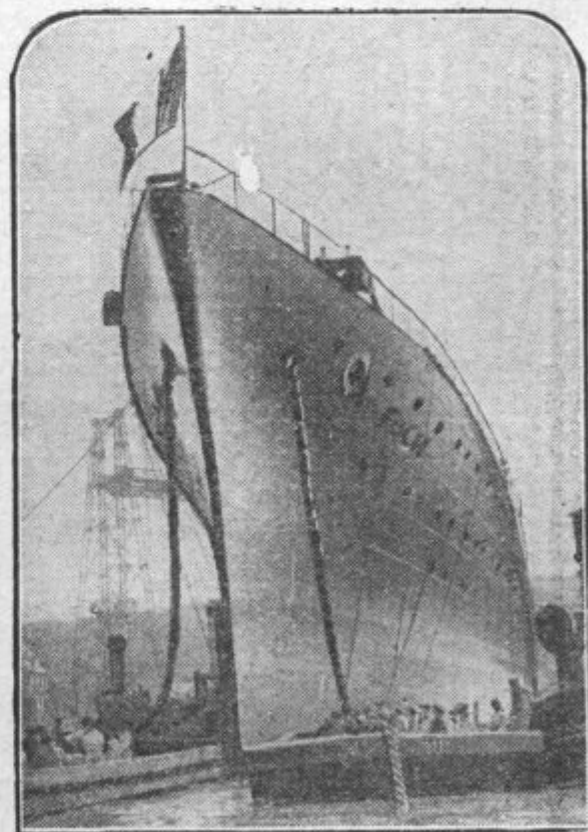
Pesem in godba sta vrelca duše. Razpoloženje človeka spoznamo po pesmi, ki se mu trenutno dopade in po tem, kako jo poje. Posebno mi Slovenci radi pojemo in gojimo lepo pesem. Zato so bila že davno ustanovljena, posebno v Ljubljani, razna pevska društva. Po razsulu Avstrije pa sta se petje in glasba kaj lepo razvili v Mariboru, v naši drugi prestolici. Največje zasluge za razvoj glasbe v Mariboru ima skladatelj Oskar Dev (zgoraj na desni) kakor tudi ravnatelj Glasbene Matice v Mariboru g. Josip Hladek-Bohinjski (na levi). V sredini zgoraj je učiteljski zbor mariborske Glasbene Matice. Na desni v sredi zgoraj prvi, spodaj pa sedanji odborniki Glasbene Matice v Mariboru. Delo Glasbene Matice je pomembno tudi za narodno zavest Mariborčanov, kajti glasba oplemenjuje tudi domoljubje

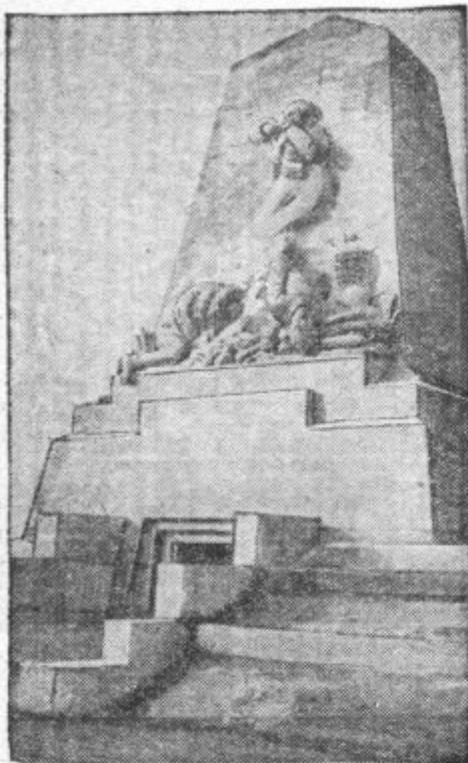
Na levi Anton Lajovic, skladatelj Psalma, ki ga je prekrasno izvajal te dni v Ljubljani pevski zbor in orkester Glasbene Matice v Ljubljani. Skladba je prvovrstna umetnina, ki je navdušila vse poslušalce koncerta, kjer je bila izvajana. V krasni glasbi čuti poslušalec ono silno hrepenenje človeka po lepoti, ki ga je skladatelj zajel in vtisnil v svoje delo, ki bo trajno ohranilo svojo vrednost. Skladatelj Anton Lajovic je zelo odličen slovenski skladatelj, ki je tudi našo slovensko zborovsko pesem obogatil za mnogo lepih pesmi, ki so zelo priljubljene

V divni gorski dolini, v Krmi na Gorenjskem, kjer ima naš kralj na gamsih bogata lovišča, so spustili že pred leti par jelenov. Te dni pa je kolonija jelenov obogatela še za enega člana in sicer so ga poklonili kralju kmetje iz Like. Vjeli so ga v letošnjem visokem snegu, ko se je zatekel v vas, kamor ga je prignala lakota, ki je letošnjo hudo zimo uničila y naravi toliko živali.

Nova francoska križarka, ki nosi ime po velezaslužnem maršalu Fošu. Višino ladje vidimo, ako jo primerjamo s poleg stoječimi ljudmi

22. aprila leta 1915. so uvedli Nemci nove vrste bojevanja, menda najbolj zavratno, kar jih dosedaj pozna vojna zgodovina. Spustili so na nasprotnika strupene pline. Takih sredstev so se kasneje posluževali tudi nasprotniki. Na sliki vidimo spomenik prvim žrtvam strupenih plinov, ki je bil postavljen v Belgiji. — Najlepši spomenik tem kruto ubitim žrtvam bi jim postavili pač s tem, če se človeštvo za večno odreče groznim morijam, ki so prinesle toliko gorja in nadlog po vsem svetu

Na desni: Zabava ameriških dijakov. Tekmujejo, kateri par bo prvi prežagal močno deblo

1. maja so v Berlinu demonstrirali komunisti proti oblastim in delavskim sodrugom, svojim nasprotnikom. Prišlo je do hudih počestih bojev, ki so trajali več dni. Policija in nasprotniki so bili oboroženi s puškami in celo strojnice so pokale na obeh straneh. Več policistov je bilo ranjenih, nekaj celo mrtvih. Se večje žrtve pa so imeli komunisti. Vseh mrtvih je bilo 19. Na desni: V Londonu je umrl te dni v starosti 68 let veliki knez Mihael. Ze dolgo pred revolucijo ga je izgnal iz Rusije car Nikolaj, ker je poročil žensko, ki ni bila iz vladarske hiše, kakor bi se kot veliki knez edino smel. Od tedaj je živel večinoma v Angliji, kjer je sedaj daleč od domovine umrl

Veselo majniško razpoloženje

Najboljša igralka na tenisu, to je igri z žogo, ki je tudi pri nas, posebno med imovitejšimi krogi zelo priljubljena